

Noktalama İşaretleri

FATİH DUMAN

GÜNCELLENMİŞTİR

KARŞILAŞTIRMALI NOKTALAMA İŞARETLERİ

1) Nokta ile İki Nokta (.) (:) Arasındaki Farklar

İki nokta, noktanın herhangi bir duruma açıklama getireceği zaman yardımına koşan abisidir.

Bu noktalama işaretlerimiz aslında şekil olarak birbirine benzemektedir hatta kullanım biçimi olarak da benzerlik göstermektedirler ama görevleri farklıdır.

Nasıl mı oluyor?

Şimdi ikisi de **tamamlanmış** bir cümleden sonra kullanılmak zorundadır.

Peki, hangi durumda nokta hangi durumda iki nokta kullanacağız?

⇒ **Tamamlanmış bir cümle varsa ve bu cümle herhangi bir açıklama gerektirmiyorsa bu cümleden sonra nokta kullanacağız.**

⇒ **Eğer bu tamamlanmış cümle kendinden sonra bir açıklama gerektiriyorsa bu cümleden sonra noktanın abisi olan iki noktayı kullanacağız.**

- * Kardeşim eve geldi (.) Ödevlerini erkenden bitirdi (.)
- * Bu akşam ders çalışacağım (.) Yarın seni mutlaka ararım (.)
- * Bu işin en sağlam yolu şudur (:) Bildiğinden şaşmamak.
- * Eski sandıktan birçok şey çıktı (:) kitaplar, defterler, resimler...
- * Atatürk'ün şu sözünü çok beğeniyorum (:) "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir."

BİLGİ PETEĞİ

İki noktadan sonra **cümle** varsa **büyük** harfle başlar, **örnekler** sıralanıyorsa ve özel isim değilse **küçük** harfle başlar.

NOTLARIM

2) Virgöl ile Noktalı Virgöl (,) (;) Arasındaki Farklar

Noktalı virgöl, virgölün iki durumu birbirinden ayıramadığı ya da durumları birbirine karıştırdığı zaman yardımına koşan abisidir.

Noktalı virgölün kullanım şekli aslında aynı virgöl gibidir. Şekil olarak da birbirine benzemektedirler. Tabii ki görevleri farklıdır.

Noktalı virgöl, **virgölün yetersiz** kaldığı yerlerde kullanılmaktadır.

Peki, bu nasıl oluyor?

Hangi durumlarda virgöl, hangi durumlarda noktalı virgöl kullanacağız?

a) Her ikisi de sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için kullanılıyor. Farkı ne?

* Sevinçten içim içime sığmıyor (,) ağlamak istiyorum.

Yukarıda iki cümlemiz var ve bu iki cümleyi **virgülle** ayırdık.

Peki, noktalı virgülle iki cümle hangi durumlarda ayrılır.

Eğer, **sıralı** cümlelerin herhangi birinin ya da her ikisinin içinde **virgöl** varsa o zaman bu iki cümleyi ayırmaya **virgölün** gücü yetmez. Abisini çağırır, abisi olaya el atar ve iki cümle birbirinden ayrılmış olur.

Sonuç olarak içinde **virgöl** ya da **virgüller** bulunan sıralı cümleleri ayırmak için **noktalı virgöl** kullanılır.

* Sevinçten , heyecandan içim içime sığmıyor (,) bağırarak , ağlamak istiyorum.

Aslında burada iki cümle olduğunu biliyoruz ama biz bu içinde virgüller bulunan iki cümleyi **virgülle** ayırmaya kalkarsak karışıklık olur. Sanki dört tane grup varmış gibi bir durum ortaya çıkar. Buradaki karışıklığı önlemeye **virgölün** gücü yetmez.

* Sevinçten , heyecandan içim içime sığmıyor (;) bağırarak , ağlamak istiyorum.

Karışıklık olduğunu duyan virgölün abisi **noktalı virgöl**, olaya el atar ve karışıklık çözülür.

* Elim ayağıma dolaşıyor (;) heyecanımı , şaşkınlığımı gizleyemiyorum.

BİLGİ PETEĞİ

⇒ Sıralı cümleleri ayırırken içinde **virgöl** kullanılıp kullanılmadığına dikkat edin.

Bu durumu göz önünde bulundurarak iki cümle arasına gereken noktalama işaretini koyun.

NOTLARIM

b) Her ikisi de tür veya takımları birbirinden ayırmak için kullanılır.

Farkı yine sıralı cümlelerdeki gibi.

Tür ya da takımların içinde **virgül** varsa bu grupları **noktalı virgülle** bu tür ya da takımların içinde **virgül** yoksa bu grupları **virgülle** ayıracağız.

- * Roman , hikaye , tiyatro olay ağırlıklı (:) eleştiri , makale bilgi ağırlıklı yazılardır.

Eğer burada **noktalı virgül** değil de **virgül** kullansaydık şöyle bir durum ortaya çıkardı:

- * Roman , hikaye , tiyatro olay ağırlıklı (,) eleştiri , makale bilgi ağırlıklı yazılardır.

Virgül kullandığımız zaman grupların birbirine karışması söz konusu olur. Yani **virgölün** bu iki grubu ayırmaya gücü yetmez.

- * Roman olay ağırlıklı (,) makale bilgi ağırlıklı yazılardır.

Grupların içinde **virgül** bulunmadığı için bu iki grubu **virgülle** ayırmamız yeterlidir.

c) İkisi de anlam karışıklığını önlemek için kullanılır.

- * İhtiyar (,) görevliye bir kağıt uzattı. ✓
* İhtiyar görevliye bir kağıt uzattı. ✗

Virgül olmasaydı anlam karışıklığı olurdu. Virgül kullanıldığı zaman iki farklı insan olduğu anlaşılıyor. Virgül kullanmasaydık görevli ihtiyar birisi mi yoksa ihtiyar başka birisi mi var anlaşılmazdı. Sonuç olarak **virgül** burada olaya hakim.

- * Sevim (;) Canan , Leyla ve Şebnem'i hemen sınıfa çağırdı. ✓
* Sevim (,) Canan , Leyla ve Şebnem'i hemen sınıfa çağırdı. ✗

Noktalı virgül yerine virgül kullanılırsa özne belli olmaz. Virgölün burada karışıklığı çözecek gücü yoktur ama abisi **noktalı virgül** bütün bu karışıklığı çözer. Virgölün daha abisinden öğreneceği çok şey vardır.

- * Yaramaz (;) küçük kardeşini rahat bırakmıyordu. ✓
* Yaramaz (,) küçük kardeşini rahat bırakmıyordu. ✗

Virgül kullanırsak buradaki anlam karışıklığı önlenmez. Yani kardeşi hem küçük hem de yaramaz mı yoksa küçük kardeşinin dışında yaramaz birisi daha mı var belli olmaz. Virgül olayı çözemedi hemen abisini çağırıyor ve abisi **noktalı virgül** kimin kim olduğunu kardeşi **virgüle** söylüyor ve buradaki durum da bu şekilde çözülmüş oluyor.

- * Babam (;) abim (,) ablam ve bana çok güzel hediyeler almış. ✓
* Babam (,) abim (,) ablam ve bana çok güzel hediyeler almış. ✗

Yine **virgölün** yetersiz kaldığı bir durum. Virgül kullanıldığı zaman özne belli olmuyor.

BİLGİ PETEĞİ

Öğrencilerin genelde sordukları bir soru:

⇒ Hocam, noktalı virgülden sonra büyük harfle başlanmaz mı?

Cevap:

Peki, sen virgülden sonra büyük harfle mi başlıyorsun?

Noktalı virgül de aynı virgül gibi kullanılmıyor muydu?

NOTLARIM

3) Virgöl ile İki Noktanın (,) (:) Kullanımında Karıştırıldığı Bazı Durumlar

Özellikle alıntı cümlelerden ve konuşma bölümünden önceki ifadenin sonunda kullanılırken virgöl mü iki nokta mı getirilmesi gerektiği konusunda yapılan yanlışlar çok fazladır.

Peki, hangi durumda virgöl hangi durumda iki nokta kullanacağız.

⇒ *Alıntı bir sözden veya konuşma bölümünden önce **tamamlanmamış** bir cümle varsa (Bu alıntıdan önceki bölümün alıntıdan sonraki bölüme yapı olarak **bağlı olduğunu** gösterir.) biz bu alıntıdan veya konuşma bölümünden önce **virgöl** kullanabiliriz.*

⇒ *Alıntı bir sözden veya konuşma bölümünden önce **tamamlanmış** bir cümle varsa (Bu alıntıdan önceki bölümün alıntıdan sonraki bölüme yapı olarak **bağlı olmadığını** gösterir.) biz bu alıntıdan veya konuşma bölümünden önce **iki nokta** kullanmalıyız.*

Sonuç olarak alıntıdan önceki ifade sonraki ifadeye yapı olarak bağlıysa biz alıntıdan önce **virgöl** ama bağlı değilse **iki nokta** kullanmak zorundayız.

- * Sermet Bey'e (,) "Bu anahtar köşkü de açar." dedi.
- * Sermet Bey'e (,)
— Bu anahtar köşkü de açar, dedi.
- * Ahmet (,)
— Bu ödevleri bitirmelisin, dedi.

Sermet Bey'e dedi. Ahmet dedi.

Bunlar temel cümlelerimizdir ve tam bir cümledir. Bir cümlemin içinde iki nokta kullanamazsınız. Bu yüzden aktarmadan önce virgöl kullanılmıştır.

- * Sermet Bey'e şöyle dedi (:) "Bu anahtar köşkü de açar."
- * Sermet Bey'e şöyle dedi (:)
— Bu anahtar köşkü de açar.
- * Ahmet (:)
— Geliyorlar.
Mehmet (:)
— Burayı hemen boşaltalım. Vaktimiz az.
Ali (:)
— Her şeyi toplayın.

Bu cümlelerde alıntı cümlelerden önceki bölümün sonraki bölümle yapısal olarak herhangi bir bağ olmadığı için alıntı cümlelerden önce iki nokta kullanılmıştır.

BİLGİ PETEĞİ

*Tırnak içindeki alıntı söz konuşma çizgisiyle verilirse **tırnak** kaldırılır.*

NOTLARIM

4) Tırnak İşareti ve Yay Ayraç (" ") () Arasındaki Farklar

Bu iki noktalama işareti bazen birbirine karıştırılabilmektedir. Farkına şöyle bir göz atalım.

⇒ **Tırnak içindeki kısım çıkarıldığında cümlelerin anlamı bozulurken yay ayraç içindeki kısım çıkarıldığında ise cümlelerin anlamı bozulmaz.**

Çünkü **tırnak** içindeki sözün cümleye yapısal olarak bir bağlantısı **vardır**. Ama **yay ayraç** içindeki sözün ise cümleye yapısal olarak herhangi bir bağlantısı **yoktur**.

a) Yay ayraç bulunduğu cümleyle ilgili ek bir bilgi vermek için kullanılır.

- * Tezat (karşıtlık) edebiyatta en çok kullanılan sanatlardan biridir.
- * Bir millet zenginliğiyle değil, ahlak değeriyle ölçülür. (Mustafa Kemal Atatürk)
- * Eylem (fiil) konusunu çok iyi kavramanız gerekiyor.
- * Dolmabahçe Sarayı yapıldı (1853) bütün Osmanlı padişahları Topkapı Sarayı'nda oturmuştur.
- * Ali:
— (Silahını arkasına gizleyerek) Buyurun, nasıl yardımcı olabilirim?

Yukarıdaki cümlelerde yay ayraç içindeki sözleri cümleden çıkardığımızda cümlelerin anlamında herhangi bir bozulma olmaz.

b) Tırnak işareti; vurgulanmak istenen, alıntı yapılan sözleri ve cümle içerisindeki eserlerin, yazarların adlarıyla bölüm başlıklarını belirtmek için kullanılır.

- * Kitapta Atatürk'ün "Türk dili, Türk milletinin kalbidir, zihnidir." sözü yazılı.
- * Öğretmenimiz "Sınava geç kalmayın." diyerek okuldan ayrıldı.
- * Yeni bir "barış taarruzu" başladı.
- * Bugün öğrenciler "Kendi Gök Kubbemiz" adlı şiiri incelediler.
- * "Yazım Kuralları" bölümünde bazı uyarılara yer verilmiştir.

Yukarıdaki cümlelerde tırnak işareti içindeki sözü çıkardığımız zaman cümlelerin anlamında bozulma söz konusu olmaktadır.

BİLGİ PETEĞİ

⇒ Yay ayraç ve tırnak işareti içinde bir cümle varsa **büyük** harfle başlar ve sonuna uygun noktalama işareti konur.

⇒ Yay ayraç ve tırnak işareti içindeki cümlelerin noktalama işareti, kullanıldığı yay ayraç veya tırnak işaretinin içinde kullanılır.

NOTLARIM

NOKTALAMA İŞARETLERİ

NOKTA (.)

Tamamlanmış **cümlelerin** sonuna konur.

* Bu akşam ders çalışacağım.

Bazı **kısaltmaların** sonuna konur.

* Alb. * Prof. * s. (sayfa)
* Dr. * Cad. * sf. (sıfat)

Sayılardan sonra **sıra bildirmek için** konur.

* 3. * II. Mehmet * XV. Yüzyıl

Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya çizgiyle ayrılan **rakamlardan** yalnızca **sonuncu** rakamdan sonra nokta konur.

* 3,4 ve 7. maddeler * XII-XIV. Yüzyıllar

Bir yazının maddelerini gösteren **rakam** veya **harflerden** sonra konur.

* I. * 1. * II. * 2. * A. * a.

Tarihlerin yazılışında **gün, ay** ve **yılı** gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

* 27.10.2013 * 29.X.1923

UYARI:

⇒ Tarihlerde ay adları **yazıyla** da yazılabilir. Bu durumda ay adlarından önce ve sonra nokta **kullanılmaz**.

* 29 Mayıs 1453 ✓ → 29.Mayıs.1453 ✗

Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

* Tren 09.15'te kalktı.
* Toplantı 13.00'te başladı.

Kitap, dergi vb.nin **künyelerinin** sonuna konur.

* Agâh Sırrı Levend, *Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Evreleri*, TDK Yayınları, Ankara, 1960.

Dört ve dörtten çok **rakamlı sayılar** sondan sayılmak üzere **üçlü gruplara** ayrılarak yazılır ve araya **nokta** konur.

* 1.000 * 326.197 * 40.750.812

VİRGÜL (,)

Birbiri ardınca sıralanan **eş görevli kelime** ve **kelime gruplarının** arasına konur.

- * Siyah , uzun , bakımlı ve parlak bir saça sahipti.

Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

- * Sabah erken kalktı , kahvaltı yapmadan çıktı.

Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan **özneyi** belirtmek için konur.

- * Ahmet , her sabah kahvaltıdan önce mutlaka elma yedi.

Cümle içinde **ara sözleri** veya **ara cümleleri** ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.

- * Birdenbire , nasıl anlatayım , ne olduğunu anlayamadım.
- * Bu mücadelenin sonunda , adım gibi eminim , bizim takım kazanacak.
- * Özlemini çektiği yere , köyüne , gidecekti.
- * Ağabeyi , evimizin gözbebeği , su sıralar askere gidecek.

Anlama güç kazandırmak için **tekrarlanan kelimeler** arasına konur.

- * Akşam , yine akşam , yine akşam.
Göllerde bu dem bir kamış olsam.
- * Kopar sonbahar tellerinden
Derinden , derinden , derinden

Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerden sonra konur.

- * Adana'ya yarın gideceğim , dedi.

Edebî eserlerde **konuşma bölümünden önceki ifadenin** sonuna konur.

- * Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e ,
— Bu anahtar köşkü de açar , dedi.

Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren **hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette** gibi kelimelerden sonra konur.

- * Peki , gideriz.
- * Olur , ben de size katılırım.
- * Hayır , bu işi senden daha iyi yapan yok.

Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve **anlam karışıklığını önlemek** için kullanılır.

- * Bu gece , eğlenceleri içlerine sinmedi.
- * Soğuk , ellerimizi kullanamaz hale getirmişti.
- * Yaşlı , doktoru dikkatle dinliyordu.

Hitap, seslenme belirten kelimelerden sonra konur.

- * Sayın Başkan ,
- * Sevgili Kardeşim ,
- * Değerli Arkadaşlar ,
- * Arkadaşlar , yarın sınav olacak.

Sayıların yazılışında **kesirleri** ayırmak için kullanılır.

- * 38,6 (otuz sekiz tam , onda altı)

Metin içinde art arda gelen **zarf-fiil** eki almış kelimelerden sonra konur.

- * Yemekte bir karara var**ıp** , arkadaşına dikkatli dikkatli bak**arak** konuştu.
- * Olay yeri inceleme ekibi gel**meden** , biz etrafı çevir**ip** güvenlik önlemlerini alalım.

UYARI:

⇒ Metin içinde zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra virgöl **konmaz**.

- * Defterini al**ıp** , hemen bize gel. ✗
- * Ödevlerini tamamlam**adan** , dışarı çıkmanı istemiyorum. ✗

Özne olarak kullanıldıklarında **bu, şu, o** zamirlerinden sonra konur.

- * O , eski defterleri çoktan kapatmış.
- * Bu , bana yaptığın en büyük iyilik.

Kitap, dergi vb.nin **künyelerinde** yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra konur.

- * Fali Rıfkı ATAY , Tuna Kıyıları , Remzi Kitabevi , İstanbul , 1938.

UYARI:

⇒ Yazarın soyadı önce yazılmışsa soyadından sonra da virgöl konur.

- * ERGİN , Muharrem , Dede Korkut Kitabı, Ankara, 1958.

BİLGİ PETEĞİ

- Cümle içinde " ve, veya, yahut, ancak, yalnız, fakat, lakin, çünkü, yoksa vb." bağlaçlardan önce de sonra da virgöl konmaz.**
 - * Dışarı çıkabilirsin **ancak** erken geleceksin.
- Tekrarlı bağlaçlardan "hem...hem, ya...ya, ne...ne, ister...ister vb." önce ve sonra virgöl konmaz.**
 - * **Hem** gider **hem** ağlar.
 - * **Ya** bu deveyi gütmeli **ya** bu diyardan gitmeli.
- "de/da" bağlacından sonra virgöl konmaz.**
 - * Toplantıya kardeşi **de** geldi.
- Cümlede "-ınca/-ince" zarf fiil anlamında kullanılan "mı/mi" ekinden sonra virgöl kullanılmaz.**
 - * Ben aç yattım **mı** kötü kötü rüyalar görürüm nedense.
- "se/sa" şart ekinden sonra virgöl kullanılmaz.**
 - * Yanlarına biri gelecek olurs**a** hemen susuyorlar.

NOKTALI VİRGÜL (;)

Cümle içinde **virgüllerle** ayrılmış **tür** veya **takımları** birbirinden ayırmak için konur.

- * Sözel derslerden sosyoloji, tarih ve felsefeyi ; sayısal derslerden matematik, fizik ve kimyayı seviyorum.
- * Erkek çocuklara Ali, Murat, Serhat ; kız çocuklara ise Yeşim, Senem, Serpil adları verilir.

Özneden sonra **virgüllerle** ayrılmış eş görevli sözcükler varsa **özne** noktalı virgülle ayrılır.

- * Yeni usul şiirimiz ; zevksiz, köksüz, acemice görünüyordu.
- * Edebiyat ; duygu, düşünce ve hayallerin güzel ve etkili anlatılması sanatıdır.

Ögeleri arasında virgül bulunan **sıralı cümleleri** birbirinden ayırmak için konur.

- * Sevinçten, heyecandan içim içime sığmıyor ; bağırarak, kahkahalar atmak, ağlamak istiyorum.
- * Elim ayağıma dolanıyor ; heyecanımı, şaşkınlığımı gizleyemiyorum.

Anlam karışıklığını önlemek için kullanılır.

- * Sevim ; Canan, Leyla ve Şebnem kadar çalışkan değil.
- * Yaramaz ; küçük kardeşini rahat bırakmıyordu.

BİLGİ PETEĞİ

Noktalı virgülden sonra **büyük harfle** başlanmaz.

İKİ NOKTA (·)

Kendisiyle ilgili **açıklama** verilecek cümlelerin sonuna konur.

- * Bu işin en sağlam yolu şudur : Bildiğinden şaşmamak.
- * Çocuk merakla sordu : “Bana ne getirdin?”

Edebî eserlerde **konuşma bölümünden** önceki ifadenin sonuna konur.

- * — Buğdayla arpadan başka ne biter bu topraklarda.
Ziraatçı sayar :
— Yulaf, pancar, zerzevat, tütün...

Kendisiyle ilgili **örnek** verilecek cümlelerin sonuna konur.

- * En çok sevdiğim meyvelerden bazıları şunlardır : muz, elma, portakal...
- * Eski sandıktan birçok şey çıktı : kitaplar, defterler, resimler...
- * Yasa kapsamına giren kişiler şunlardı : öğretim görevlileri, öğretmenler, sağlık personelleri.

Genel ağı adreslerinde kullanılır.

- * [http : // tdk.org.tr](http://tdk.org.tr)

Karşılıklı konuşmalarda, **konusan kişiyi belirten** sözlerden sonra konur.

- * Hacivat : Hoş geldin sevgili Karagöz’üm.
Karagöz : hoş bulduk kel kafalı kara üzüm.

BİLGİ PETEĞİ

- ⇒ İki noktadan sonra **cümle** varsa **büyük harfle** başlar.
- ⇒ İki noktadan sonra **örnekler** sıralanırsa ve özel isim değilse **küçük harfle** başlar.

ÜÇ NOKTA (...)

Anlatım olarak **tamamlanmamış** cümlelerin sonuna konur.

- * Şu çektiklerimi düşünüyorum da ...
- * Birdenbire karşımıza çıkıveren yeşillik denizi ...

Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten dolayı **açık yazılmak istenmeyen** kelime ve bölümlerin yerine konur.

- * Şu ... adamı gözüm göremese iyi olacak.
- * Kılavuzu karga olanın burnu b...tan çıkmaz.

Alıntılarda başta, ortada ve sonda **alınmayan kelime veya bölümlerin yerine** konur.

- * ... derken şehrin öte başından boğuk boğuk sesler gelmeye başladı ...
- * ... İşte yıllar sonra rastladığım bu tanıdık yüz beni yapayalnız bıraktı.

Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün **okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını** göstermek veya **ifadeye güç katmak için** konur.

- * Sana uğurlar olsun ... Ayrılıyor muyuz!
- * Demek gidiyorsun ... Yolun açık olsun.

Birtakım örnekler sayıldıktan sonra **"vb."** anlamında kullanılır.

- * Binanın tepesinden neler görmüyordu ki: caddeler, sokaklar, evler, insanlar ...

Ünlem ve seslenmelerde **anlatımı pekiştirmek için** konur.

- * Koca Ali ... Koca Ali, be !..

UYARI:

⇒ Ünlem ve soru işaretinden sonra üç nokta yerine **iki nokta** kullanılması yeterlidir.

- * Ey bir bakışı dört cihana eş, ey sözüne özüne kurban olduğum !..
- * Nasıl da akşam oldu ?..

Karşılıklı konuşmalarda, **yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda** kullanılır.

- * — Yabancı yok !
- Kimsin ?
- Ali ...
- Hangi Ali ?
- ...

BİLGİ PETEĞİ

Üç nokta yerine **iki veya daha çok nokta** kullanılmaz.

SORU İŞARETİ (?)

Soru eki veya sözü içeren **cümle** veya **sözlerin** sonuna konur.

- * Ne zaman tükenecek bu yollar, arabacı ?
- * Kitabımı çantamdan sen mi aldın ?

Soru bildiren ancak **soru eki** veya **sözü içermeyen** cümlelerin sonuna konur.

- * Adliyedeki memur başını kaldırdı.
— Adınız ?
— Doğum yeriniz ?

Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyile karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır.

- * Yunus Emre (1240 ? - 1320) , (Doğum yeri: ?)
- * 1496 (?) yılında doğan Fuzuli...
- * Dün akşam beş saat (?) ders çalışmış.

BİLGİ PETEĞİ

a) Soru ifadesi taşıyan sıralı ve bağlı cümlelerde soru işareti **en sona** konur.

- * Çok yakınlardan mı bu sesler, çok uzaklardan mı ?
- * Her gün yanıma uğrar mısın; halimi, hatırimi sorar mısın ?

b) İçinde soru eki veya sözü olduğu halde **soru anlamı taşımayan** cümlelerin sonuna soru işareti **konmaz**.

- * Hava karardı mı eve gideriz .
- * Sana neden bu kadar sinirlendiğini anlamıyorum .
- * Nasıl uygun görürseniz o şekilde yaparız efendim .

c) Sözde soru cümlelerinin sonuna konur.

- * Hiç üzülmez olur muyum ?
- * Onu ben mi dövmüşüm ?
- * Şu kitabı bana verir misin ?
- * Bu yüksek notu almak sana mı kaldı ?
- * Nerde o günler ?

ÜNLEM İŞARETİ (!)

Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ifadelerin sonuna konur.

- * Aşk olsun ! * Ne kadar akıllı adamlar var !
- * Ne mutlu Türk'üm diyene ! * Vah vah !

Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.

- * Ordular ! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri !
- * Ey Türk gençliği ! * Hey ! Buraya gelir misin ?

UYARI:

⇒ Ünlem işareti seslenme ve hitap sözlerinden hemen sonra konulacağı gibi cümlelerin *sonuna* da konabilir.

- * Ordular , ilk hedefiniz Akdeniz'dir , ileri !
- * Sevgili öğrencilerim , iyi ki varsınız !

Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra *yay* *ayraç* içinde ünlem işareti kullanılır.

- * İsteseymiş bir günde bitirirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!) .
- * Adam, akıllı (!) olduğunu söylüyor.

KISA ÇİZGİ (-)

Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.

- *söyledik - lerimi
- * uçurt - ma

UYARI:

⇒ Satır sonunda ve satır başında **tek harf bırakılmaz.**

- *u - çurtma
- *müdafa - a

⇒ Birleşik kelimeler **tek bir kelimeymiş** gibi bölünür.

- *ba - şöğretmen
- *il - kokul

➤ **Türkçe bir kelime hecelerine ayrılırken ilk hece hariç diğer hecelerin ilk harfi ünsüz olmak zorundadır. Birleşik kelimelerde de bu kural göz önünde bulundurulur.**

⇒ Kesme işareti satır sonuna geldiğinde yalnız **kesme işareti** kullanılır, ayrıca **kısa çizgi** kullanılmaz.

- *Edirne ' nin
- *1996 ' da

Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için **ara sözlerin** veya **ara cümlelerin** başına ve sonuna konur.

- * Bilgehan - en iyi arkadaşım - bağlama çalmayı öğreniyor.
- * Bir sabah - çoktan unutmuşsundur - burada saatlerce konuşmuştuk.

Kelimelerin **kökleri, gövdeleri ve eklerini** birbirinden ayırmak için kullanılır.

- * dur - ak
- * gör - gü - süz - lük

Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır.

- * al -
- * ver -
- * başar -
- * kana -

İsim yapma eklerinin başına, fiil yapma eklerinin başına ve sonuna konur.

- * - ak
- * - lık
- * - la -
- * - tır -

Heceleri göstermek için kullanılır.

- * a - raş - tır - ma
- * il - ko - kul
- * prog - ram
- * ku - yum - cu - luk

"Arasında, ve, ile, ila, ...-den ...-e" anlamlarını vermek için kelimeler veya sayılar arasında kullanılır.

- * Aydın - İzmir yolu
- * Beşiktaş - Fenerbahçe karşılaşması
- * Türkçe - Rusça sözlük
- * Türk - Alman ilişkileri
- * 09.30 - 10.30

UZUN ÇİZGİ (—)

- Yazıda **satır başına alınan** konuşmaları göstermek için kullanılır. Buna **konuşma çizgisi** de denir.
- Konuşmalar tırnak içinde verildiğinde uzun çizgi **kullanılmaz**.

- * Gazeteci ünlü şaire sordu :
— Şiir gençlik döneminde mi yazılır ? Ünlü şair cevap verdi :
"İnsanın kendini genç hissettiği her dönemde yazılır."

EĞİK ÇİZGİ (/)

Dizeler **yan yana** yazıldığında aralarına konur.

- * Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak / Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak / O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak / O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Adres yazarken **apartman numarası ile daire numarası** arasına ve **semt ile şehir** arasına konur.

- * Altay Sokağı No. : 21 / 6 Kurtuluş / Ankara

Tarihlerin yazılışında **gün, ay ve yıl** gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

- * 18 / 11 / 1969 * 15 / IX / 1994

Dil bilgisinde eklerin **farklı biçimlerini** göstermek için kullanılır.

- * - a / -e , -an / -en , -lık / -lik , -madan / -meden

Genel ağ adreslerinde kullanılır.

- * http : // tdk.gov.tr

Fizik, matematik vb. alanlarda **birimler arası oranları** gösterirken eğik çizgi araya boşluk konulmadan kullanılır.

- * g/sn (gram/saniye)
- * km/h (kilometre/saat)

TIRNAK İŞARETİ (" ")

Başka bir **kimseden veya yazıdan** olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır.

- * Atatürk'ün " Türk dili, Türk milletinin kalbidir, zihnidir. " sözü yazılı kitapta.
- * Öğretmenimiz " Sınava geç kalıyorsun. " dedi.

UYARI:

⇒ Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan noktalama işareti **tırnak içinde** kalır.

- * " İzmir üzerine dünyada bir şehir daha yoktur ! " diyorlar.

Özel olarak **vurgulanmak** istenen sözler tırnak içine alınır.

- * Yeni bir " barış taarruzu " başladı.
- * " Bayrak " bir ulusun bağımsızlığını simgeler.

Cümle içerisinde **eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları** tırnak içine alınır.

- * Bugün öğrenciler " Kendi Gök Kubbemiz " adlı şiiri incelediler.
- * " Yazım Kuralları " bölümünde bazı uyarılara yer verilmiştir.

BİLGİ PETEĞİ

a) Cümle içerisinde özel olarak belirtilmek istenen sözler, kitap ve dergi adları ve başlıkları tırnak içine alınmaksızın **eğik yazıyla** yazılarak da gösterilebilir.

- * Höyük sözü Anadolu'da **tepe** olarak geçer.
- * Cahit Sıtkı'nın **Şairin Ölümü** şiirini Yahya Kemal çok sevmiştir.

b) Tırnak içine alınan sözlerden sonra gelen ekleri ayırmak için **kesme işareti** kullanılmaz.

- * Elif Şafak'ın "Bit Palas" **ını** okudunuz mu?

TEK TIRNAK İŞARETİ (' ')

Tırnak içinde verilen cümlelerin içinde *yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü* belirtmek için kullanılır.

- * Edebiyat öğretmeni " Şiirler içinde ' Han Duvarları ' gibisi var mı?" dedi.
- * "Atatürk henüz ' Gazi Mustafa Kemal Paşa ' idi. Benden ona dair bir kitap için ön söz istemişlerdi." (Faliş Rıfkı Atay)

TERS EĞİK ÇİZGİ (\)

Bilişim uygulamalarında *art arda gelen dizinleri* birbirinden ayırt etmek için kullanılır.

- * C: \ Belgelerim \ Türk İşaret Dili \ Kitapçık.indd

YAY AYRAÇ ()

Cümledeki *anlamı tamamlayan* ve cümlelerin dışında kalan *ek bilgiler* için kullanılır. Yay ayraç içinde bulunan ve yargı bildiren anlatımların sonuna uygun noktalama işareti konur.

- * Tezat (karşıtlık) edebiyatta en çok kullanılan sanatlardan biridir.
- * Yakup Kadri Karaosmanoğlu (1889 – 1974) teknik yönden kusursuz romanlar yazdı.
- * Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekinerek yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz.

Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda *konusanın hareketlerini, durumunu* açıklamak ve göstermek için kullanılır.

- * İhtiyar – (Yavaş yavaş Kaymakam'a yaklaşıyor.) Ne oluyor beyefendi?

Alıntıların aktarıldığı *eseri, yazarı veya künye* bilgilerini göstermek için kullanılır.

- * Bir millet, zenginliğiyle değil ahlak değeriyle ölçülür. (Mustafa Kemal Atatürk)

Bir söze alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırmak için kullanılan *ünlem işareti* yay ayraç içine alınır.

- * Adam, akıllı (!) olduğunu söylüyor.

Bir bilginin şüpheyle karşılandığını veya kesin olmadığını göstermek için kullanılan *soru işareti* yay ayraç içine alınır.

- * 1496 (?) yılında doğan Fuzuli...

KÖŞELİ AYRAÇ ([])

Ayraç içinde ayraç kullanılması gereken durumlarda yay ayraçtan önce köşeli ayraç kullanılır.

- * Halikarnas Balıkcısı [Cevat Şakir Kabaağaçlı (1886-1973)] en güzel eserlerini Bodrum'da yazmıştır.
- * Daha ortaokuldayken farklı türlerdeki dünya klasiklerini [Suç ve Ceza (roman) , İlyada (şir) ,Hamlet (tiyatro)] okumuştum.

Metin aktarmalarında, çevirilerde, alıntılarda çalışmayı yapanın *eklediği sözler* için kullanılır.

- * “Eldem, Osmanlı'da en önemli fark [in] , mezar taşının şeklinde ortaya çık [tığını] söyledikten sonra...”

KESME İŞARETİ (')

Özel adlara getirilen *iyelik, durum ve bildirme ekleri* kesme işaretiyle ayrılır.

- * Kurtuluş Savaşı 'nı
- * Atatürk ' üm
- * Türkiye ' miz
- * Resmi Gazete ' de
- * Çanakkale Boğazı ' nın
- * Eski Çağ ' ın
- * Yükselme Dönemi ' nin
- * Osmanlı Devleti ' ndeki
- * Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı ' na

UYARI:

- a) Yer bildiren özel isimlerde *kısaltmalı söyleyiş* söz konusu olduğu zaman ekten önce kesme işareti kullanılır.

- * Hisar ' dan
- * Boğaz ' dan

- b) Belli bir kanun, tüzük, yönetmelik kastedildiğinde büyük harfle yazılan *kanun, tüzük, yönetmelik sözlerinin* ek alması durumunda kesme işareti kullanılır.

- * Bu Kanun ' un 17. maddesinin c bendi...
- * Yukarıda adı geçen Yönetmelik ' in 2'nci maddesine göre...

- c) Özel adlar için *yay ayraç içinde bir açıklama yapıldığında* kesme işareti yay ayraçtan *önce* kullanılır.

- * Yunus Emre ' nin (1240?-1320)
- * Yakup Kadri ' nin (Karaosmanoğlu)

- d) Ek getirildiğinde *Avrupa Birliği* kesme işareti ile kullanılır.

- * Avrupa Birliği ' ne üye ülkeler...

BİLGİ PETEĞİ

⇒ Sonunda 3. teklik kişi iyelik eki olan özel ada, bu ek dışında başka bir iyelik eki getirildiğinde kesme işareti konmaz.

- * Boğaz Köprüsü 'nün → Boğaz Köprü**müzün**
- * Amik Ovası 'nı → Amik Ova**mızı**
- * Kuşadası 'ndaki → Kuşada**mızdaki**

⇒ Kurum, kuruluş, kurul, birleşim, oturum ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz.

- * Türkiye Büyük Millet Meclisi**ne**
- * Türk Dil Kurumundan
- * Bakanlar Kurulunun
- * Türkiye Büyük Millet Meclisi**nin** 112'nci Birleşiminin 2'nci Oturumunda
- * Mavi Köşe Bakkaliesinden
- * Uşak Üniversitesinin
- * Özalp Ortaokulunda

⇒ Başbakanlık, Rektörlük vb. sözler ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde **Başbakanlığa, Rektörlüğe** vb. biçimlerde yazılır.

⇒ Özel adlara getirilen **yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler** kesmeyle ayrılmaz.

- * Türklük
- * Türkçenin
- * Avrupalı
- * Ahmetlere
- * Atatürkçülük
- * Muğlalıyı

⇒ Sonunda "p, ç, t, k," ünsüzlerinden biri bulunan özel isimlere ünlüyle başlayan bir ek getirildiğinde **yazılıştta yumuşama yapılmaz ama söyleyişte yumuşama yapılır**.

- * Ahmet 'i → Ahmedî (söyleyiş)
- * Zonguldak 'a → Zonguldağa (söyleyiş)

Kişi adlarından sonra gelen **saygı ve unvan** sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur.

- * Nihat Bey 'e
- * Ayşe Hanım 'dan
- * Enver Paşa 'ya
- * Türk Dil Kurumu Başkanı 'na

Belirli bir tarih bildiren **ay ve gün adlarına** gelen ekleri ayırmak için konur.

- * 17 Aralık 'ta
- * 12 Temmuz Pazartesi 'nin

Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur.

- * TBMM 'nin
- * TDK 'de
- * kg 'da

Bir ek veya harften sonra gelen ekleri ayırmak için konur.

- * a 'dan z 'ye kadar
- * Türkçede -lık 'la yapılmış kelimeler

Sayılarla getirilen ekleri ayırmak için konur.

- * 1985 'te
- * 8 'inci
- * 657 'yle

Seslerin **ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü** göstermek için kullanılır.

- * Güzelliğin on par 'etmez.
- * Engeller aramızı açtı n 'eyleyim.
- * Karac 'oğlan

ETKİNLİK 1

Aşağıda virgölün kullanımlarını örnekleyen cümleler ve virgölün kullanılma nedenleri verilmiştir. Cümleleri uygun açıklamayla eşleştiriniz.

1. Sessiz dereler, solgun ağaçlar, sarı güller geldi aklıma.	a. Sıralı cümleleri ayırmak için.
2. Bodrum'a yarın gideceğim, dedi.	b. Ara sözlerin başında ve sonunda.
3. Beyefendi, oğlunun geldiğini duyar duymaz yerinden fırladı.	c. Tırnak içine alınmamış aktarmaların sonunda.
4. Atatürk'e, büyük kurtarıcımıza, şükranlarımızı sunuyoruz.	d. Yüklemden uzak düşmüş özneyi belirtmek için.
5. Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e, — Bu anahtar köşkü açar.	e. Eş görevli sözcük ve sözcük gruplarını ayırmak için.
6. Mehmet amca sabahları balkonda oturur, sabah kahvesini içerdi.	f. Ret, kabul, onay bildiren kelimelerden sonra.
7. Evet, ben de sizinle geliyorum.	g. Konuşma çizgisinde önce.

NOTLARIM

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki cümlelerin hangilerinde virgölün kullanımı yanlıştır?

- * Murat Bey, yarın beni ararsa, burada yokum.
- * Serkan, bizimle gelebilir, ancak huysuzluk çıkarmayacak.
- * Birdenbire, nasıl anlatayım, ne olduğunu anlayamadım.
- * Babam, kalem, defter ve silgi getirdi.
- * Ödevlerini tamamlamadan, dışarı çıkmayı istemiyorum.
- * Hem ders çalışmıyor, hem de iyi bir lise kazanmak istiyor.
- * Muğla'ya yarın gideceğim, dedi.
- * Eve geldin mi, önce yemek yiyorsun.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun noktalama işaretlerini getirelim.

- * Ege sahillerinde yaşayanların mutlu olması için birçok sebep var () güneş () deniz () rahat bir ortam () Ama niçin yeterince mutlu değiller ()
- * Akdeniz Bölgesi'nde yaz ayları sıcak () kurak () bunaltıcı () kış ayları ise yağışlı () ılık () sert geçer ()
- * At ölür () meydan kalır () yiğit ölür () şan kalır ()
- * Şerbetçi () düşünceli düşünceli önüne bakıyordu () iyi kalpli () babacan bir hal gelmişti yüzüne () Nihayet () Allah () () deyip kalktı ayağa ()
- * Cumhuriyet dönemi yazarlarından Yakup Kadri () Reşat Nuri Güntekin () Refik Halit Karay milli konuları () Ahmet Hamdi Tanpınar () Peyami Safa () Tarık Buğra ise bireyin duygularını anlatmıştır.
- * Hafta sonu ekinde ünlü gazetecinin bir yazısı vardı. Ünlü gazeteci şöyle demişti () () Ben ülkemin geleneklerini daha yeni öğreniyorum () ()
- * Tetris () çocukluğumun en önemli eğlencesi () önemini çoktan yitirdi () Onun yerini birçok şey aldı () bilgisayar oyunları () tabletler () cep telefonları ()
- * Annem () abim () ablam ve bana şu üç hediye almıştı () boyu diz altında olan bir kaban () üst seviye bir bilgisayar ve görenlerin hayran kalacağı bir etek ()
- * () Tasarruf () para () zaman ve her türlü enerjiyi yerinde kullanma anlamına gelmektedir () () diyor arkadaşım ()
- * Yaşar Kemal () Türk edebiyatının en önemli kalemlerinden biridir () İlk romanı () İnce Memed () yaklaşık kırk dile çevrilerek yayımlanmıştır ()
- * Çocukluğumda trenleri gören şöyle bir evde yaşamak isterdim () demir yoluna bakan bir pencere () bir balkon () balkonda sardunyalarm ()
- * Orta boylu () esmer bir genç, kapının önünde durdu () gözlerini kısarak kapıyı araladı. Kapıya doğru hareket ettiği sırada görevli () () Nereye hemşehrim () dedi.
- * Komutan, Fatma Bacı'ya dönerek () () Sen gördün mü ne olduğunu () diye sordu.
- * Öğretmenimiz dersin sonuna doğru Burhan'ı tahtaya kaldırdı () Soruyu tahtaya yazıp () Senden iki şey istiyorum () Soruyu çöz ve arkadaşların için açıklamasını yap () () dedi.

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki cümlelerde yanlış kullanılan noktalama işaretlerini belirleyiniz.

NOTLARIM

- * Mehmet'te bu filmi çok beğenmiş.
- * İngilizce'yi iyice öğrenmek için kursa gidiyormuş.
- * Dün akşam beş saat (?) ders çalışmış.
- * Özalp Ortaokulu'nda severek okuyor.
- * Türk Dil Kurumu'nun yeni çıkartacağı sözlüğü bekliyorum.
- * Niçin Aksaray'a gidiyorsun, diye sordu.
- * Şiir yazmamın birçok nedeni var; kendini ifade edebilmek, başkalarının duygularına tercüman olabilmek.
- * Kör ölür, badem gözlü olur, kel ölür, sırma saçlı olur.
- * Konya'lılar yeni spor salonunun açılışına gitti.
- * Edebiyat dersinde Han Duvarları şiirini inceledik.
- * İsteseymiş bir günde bitirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!).
- * Türkçe'nin dil özelliklerini çok iyi kavramamız gerekiyor.
- * T.D.K. bu sene yoğun bir çalışma içine giriyor.
- * Hayır, bu istediğini yapamam.
- * Soruda cm. olarak verilen ifadeyi km.ye çevirmen gerekiyor.
- * Beni ara, sıra numaralarımızı belirleyelim.
- * Uzun süre düşünüp, gözlerine bakarak konuştu.
- * Adana/ Ceyhan arası kaç saat sürüyor?
- * Sınav 09:30'da başlayacak.
- * Annemi, o en çok sevdiğim varlığımı, kaç aydır göremiyorum.
- * 01-04-2018 tarihinde herkesin burada olması gerekiyor.
- * Sabah erken kalkıp, işe gitmek zor oluyor.
- * Türkçede hal eklerimizden bazıları şunlardır: -e/-a, -ı/-i/-u/-ü, -de/-da ...

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki cümlelerde yanlış kullanılan noktalama işaretlerini belirleyiniz.

- * Sana neden bu kadar sinirlendiğini anlamıyorum.
- * İstanbul, 29.Mayıs.1453'te Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedildi.
- * 1991'de -dünyaya geldiğim yıl- ülkemizde çok önemli gelişmeler yaşanmış.
- * Yeni yapılacak olan evdeki yatak odası 50 m²'den büyük olmalıdır.
- * İng.'yi iyi konuşabilmek için dilin yapısını iyi bilmek gerekir.
- * Muhsin amca, evinin etrafına üç-beş meyve fidanı dikmişti.
- * Hakkını aramak için Ankara Valiliği'ne dilekçe yazdı.
- * Pir Sultan Abdal, 1550 (?) yılında ölen önemli bir halk şairidir.
- * Kemani orkestraya katan ilk kişi, İtalyan besteci Monteverdi'dir. 18. yy'dan itibaren önemli bestecilerin çoğu, keman için besteler yapmaya başladı.
- * Eğer bu işi başarırsan, sana ödül vereceğim.
- * Ne geçmişini unuttum, ne de çektiğim acıları.
- * Orada, sonu gelmeyen dağların ardında, kardeşler bekler.
- * Ahmet de, aynı sorunu yaşadığını söyledi.
- * Yakup Kadri yazar olarak -aynı zamanda bir vekildi- önemli işlere imza attı.
- * Doğum tarihi nüfus cüzdanında "10-12-1981" olarak görünüyor.
- * Bunun on-on beş kişinin yapabileceği bir iş olduğunu düşünmüyorum.
- * ... derken şehrin öte başından boğuk boğuk sesler gelmeye başladı...
- * "Eyvah, dilimizi kaybediyoruz!" diyerek sızlanmak yerine Türkçe'nin yaşaması için elimizden geleni yapmamız gerekiyor.
- * Mehmet Kaplan. Atatürk Şiirleri. TDK Yayınları. Ankara. 2000.
- * Yunus Emre (1240?-1320) halkın dili olmuştur.
- * Bu akşam Ahmet'leri yemeğe davet ettik.

NOTLARIM

YILLARA GÖRE TEOG SORULARI

1) 28 Kasım 2013-2014 TEOG

Sessiz dereler, solgun ağaçlar, sarı güller
Dillenmiş ağızlarda tutuk dilli gönüller

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül, bu dizelerdeki işlevine uygun kullanılmıştır?

- A) Bugünlerde başımı kaşıyacak vakit bulamıyorum, dedi.
- B) Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan titriyordu.
- C) Efendiler, müsaade buyurursanız, size bir sual sorayım.
- D) Evet, kırk seneden beri Türkçe aşama aşama sadeleşiyor.

2) 28 Nisan 2013-2014 TEOG

Küçük bir kalabalık -ancak çok yaklaşıncı görülebilen- köye giden geniş yolun ağzında durmuştu.

Bu cümledeki kısa çizgilerin yerine aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi konursa aynı işlevde kullanılmış olur?

- A) , B) ... C) : D) ;

3) 26 Kasım 2014-2015 TEOG

Ormanlar, maziyi hatırlatan gölgeli yollar, sürü halinde uçuşan kuşlar, beni daima etkilemiştir.

Bu cümlede virgülün kullanımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konmuştur.
- B) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konmuştur.
- C) Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konmuştur.
- D) Cümle içindeki ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için konmuştur.

YILLARA GÖRE TEOG SORULARI

4) 26 Kasım 2014-2015 TEOG

Güçlü olanlar() zayıflara karşı haksızlık yapmamalıdır ()
Onların haklarını gözetmelidir () Yoksa son pişmanlık ()

Bu metinde yay ayrıçla belirtilen yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (,) (:) (.) (!)
- B) (;) (!) (:) (.)
- C) (,) (.) (.) (...)
- D) (;) (.) (!) (...)

5) 25 Kasım 2015-2016 TEOG

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül farklı bir işlevde kullanılmıştır?

- A) Gençler, davranışınızdan dolayı sizi kutluyorum.
- B) Arkadaşlar, yarın sabah erkenden bizde toplanıyoruz.
- C) Çocuklar, bilgisayarın başından hiç ayrılmıyor.
- D) Güzel kardeşim, biraz söz dinle.

6) 27 Nisan 2015-2016 TEOG

“Sizce mutluluk nedir ()” diye soran birine on beş yıl önce şöyle demiştim () Mutluluk insanın içini ısıtan () aydınlatan bir şeydir ()

Bu metinde yay ayrıçla gösterilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (?) (.) (.) (!)
- B) (?) (:) (.) (.)
- C) (.) (:) (;) (.)
- D) (,) (!) (,) (...)

YILLARA GÖRE TEOG SORULARI

7) 23 Kasım 2016-2017 TEOG

Bir giysiyi dikmek için terzilerin yaptığı pek çok iş var () ölçü almak, kalıp çıkarmak, kumaşları kesmek () Bu nedenle terzilere dikiş makinesi, ütü, metre, makas gibi aletler () kumaş, iplik, düğme gibi malzemeler gereklidir ()

Bu metinde yay ayraçla gösterilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (;) (.) (;) (!)
- B) (;) (...) (,) (.)
- C) (;) (.) (,) (.)
- D) (;) (...) (;) (.)

8) 26 Nisan 2016-2017 TEOG

Bu ay dergimizde yeni bir köşe var () Sihirli Salıncak () Çeşitli sorunların tartışılacağı bu köşede başlangıcı " Bir çocuk kitabı nasıl olmalı ()" gibi gayet riskli bir sorunun peşinden salıncağımıza binip kanatlarımızı açarak yapacağız ()

Bu metinde yay ayraçla gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) (;) (.) (...) (.)
- B) (;) (...) (...) (!)
- C) (;) (.) (?) (.)
- D) (;) (...) (?) (!)

9) 14 Aralık 2013-2014 TEOG Mazeret

Hale, Yusuf, Cahide bu akşam bize gelecekler.

Virgülün bu cümledeki kullanılış amacı ile aynı olan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- 1. Adapazarı'nı, doğduğum şehri, bırakıp geldim.
- 2. O, kitabı okumak için zaman harcadı.
- 3. Evet, sizleri de dinleyeceğim.
- 4. Evini, arabasını, tarlasını sattı.

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

YILLARA GÖRE TEOG SORULARI

10) 10 Mayıs 2013-2014 TEOG Mazeret

İstanbul'u en uzak semtlerine (1) bütün tarihî yerlerine kadar gezdik (2) bir yorgunluk (3) bir bıkkınlık (4) bir pişmanlık hissetmedik.

Bu cümledeki kaç numaralı boşluğa noktalı virgül konmalıdır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

11) 13 Aralık 2014-2015 TEOG Mazeret

Aşağıda kısa çizginin işlevleriyle ilgili bazı örnekler sıralanmıştır:

- 1. göz-lük-çü, al-ış, dur-ak
- 2. ver-, gör-; başar-, okut-, yazdır-
- 3. Kaybolmasından korktuğum için -olmaz ya-bilgisayarı yanıma aldım.

Bu örneklerden hareketle kısa çizginin işlevleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kelimeler arasında "ve, ile, arasında" anlamlarını vermek için kullanılmıştır.
- B) Cümle içindeki ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için kullanılmıştır.
- C) Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılmıştır.
- D) Kelimelerin kök, gövde ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılmıştır.

12) 16 Mayıs 2014-2015 TEOG Mazeret

Orta Asya'nın en eski kentlerinden biridir Semerkant (I) Nasrettin Hoca burada çok meşhur hatta Hoca ile Timur'un fıkraları bugün bile anlatılıyorymuş sık sık (II) "Nasrettin Efendi" ya da "Nasrettin Molla" diye tanınan Hoca, burada da karşınıza şu suretlerde çıkıyor (III) Bazen bir heykelde görürsünüz, bazen dükkanlarda satılan biblolar da (IV)

Bu metinde numaralanmış yerlerden hangisine farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV .

13) 12 Aralık 2015-2016 TEOG Mazeret

Bundan neredeyse otuz yıl önce okuldayken bir kompozisyon yazmıştım. Kurduğum cümledeki hayal kırıklığımı daha güçlü ifade etmek için yılan gövdesi gibi kıvrılmış bir ünlem işareti kullanma ihtiyacı hissetmiştim.

Bu metnin yazarının ünlem işaretini farklı şekilde kullanmasındaki amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazdığı kompozisyonun çok önemli olduğunu belirtmek
- B) Zamanla ünlem işaretinin işlevinin değiştiğini göstermek
- C) Ünlem işaretinin doğru kullanılmasını sağlamak
- D) Yazılı anlatımda, yaşadığı duyguyu etkili biçimde aktarmak

14) 12 Aralık 2015-2016 TEOG Mazeret

Bu sayımızda Prof. Dr. Engin Atalar'ın insan vücudunun

I

tıbbi amaçlarda görüntülenmesi konusundaki çalışmalarını anlattık. Ayrıca NASA'nın bu yıl 50.

II

III

Kuruluş yıldönümü. Bu nedenle NASA'nın günlük yaşantımızda sıklıkla kullandığımız bazı buluşlarına da yer verdik.

IV

Bu metindeki numaralanmış noktalama işaretlerinin kullanımı yanlış açıklanmıştır?

- A) I, Özel isimlere getirilen çekim ekinin ayırmak için kullanılmış.
- B) II, kısaltmaya getirilen eki ayırmak için kullanılmış.
- C) III, yazıdaki madde numaralarını göstermek için kullanılmış.
- D) IV, cümlelerin bittiğini göstermek için kullanılmış.

15) 14 Mayıs 2015-2016 TEOG Mazeret

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısa çizgi (-) yanlış kullanılmıştır?

- A) Bence şairler içinde şiire en tutkun şair -yaşayanları kastediyorum- odur.
- B) O sıralar -on on beş yıl önce- pek fazla önemsememiştik bu olayları.
- C) Jürinin seçme mantığını -ben hiç anlam verememiştik- herkes beğenmişti.
- D) Bu da onları -güldürü için güldürü- gibi bir kısır döngünün içine atmıştır.

16) 17 Aralık 2016-2017 TEOG Mazeret

Salih () karmaşık duygular içinde çekti oltayı. Balığı yemezdi () niçin mi tutardı () Yakalayıp tekrar göle bırakmak için tutardı. Biraz düşündü () çekti, çekti...

Bu metinde yay ayrıla gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir ?

- A) (,) (,) (:) (,)
- B) (;) (,) (:) (;)
- C) (;) (,) (?) (,)
- D) (,) (,) (?) (;)

17) 02 Haziran 2018 LGS

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama işaretlerinin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Hey, Gebzeli Hasan! Bu çayların parasını kim ödeyecek?
- B) Ahmet'in en büyük korkusu, samimi olduğu ve kendisini yanlarında huzurlu hissettiği insanlardan uzun süre ayrı kalmaktır.
- C) Zeki (!) çocuk tüm parasını bir günde bitirdi, ayın geri kalanını harçlıksız geçirdi.
- D) Hep beklenmedik zamanlarda gelir, planlarımı, çabalarımı boşa çıkarırdı.